

ביצה טז. (שורה 12) עד יז. (שורה 2)

ביאורים

בשולי נכרים: חכמים אסרו לאכול מאכל שבישלו גוי, גם כאשר אין במאכל כל תערובת של איסור, ואפילו אם נתבשל בכלי כשר של ישראל. סיבת האיסור היא, "כדי להתרחק מהגויים שלא יתערבו בהם ישראל ויבואו לידי חתנות", או "כדי שלא יהיה ישראל רגיל אצל הגוי במאכל ובמשתה ויאכילנו דבר טמא". איסור זה חל רק על דברים שלא אוכלים אותם לא מבושלים, ורק על מאכלים חשובים ("עולה על שולחן מלכים").

מאכל משובח שהזדמן במהלך השבוע:

שמאי: שמר זאת עבור שבת.

הלל: בטח בה' שיזדמן לו מאכל משובח אחר לקראת שבת.

את שכר מצוות השבת משה הודיע לעם ישראל, כיוון שהוא לא עשוי להתגלות.

מתנה שעשויה להתגלות: הנותן לא צריך להודיע על כך למקבל.

הכוונה לשכר מצות שבת או לנשמה היתרה שניתנו בצנעא, (הציווי על שבת עצמה ניתן בפרהסיא ולכן גהגויים יענשו על כך)

כל המצוות ניתנו לישראל בפרהסיא חוץ ממצות שבת.

מדוע פת לא יכולה לשמש לעירובי תבשילין?

לשון א':

כי יש צורך בדבר שאינו מצוי (שיהיה ניכר שהוא לעירוב).

לשון ב':

כי יש צורך בדבר שנותן טעם [לפתן] (שיהא ניכר שהוא לעירוב).

ולכן (ללשון זו) בדייסא בן מערבין.

ולכן (ללשון זו) בדייסא גם לא מערבין.

אפשר להשתמש לעירוב תבשילין אפילו ב:

1. עדשים שנותרו בקדירה, אם יש בהם כזית

2. שמנונית שעל גבי הסכין, אם יש בה כזית.

3. דגים קטנים מלוחים שצלאן נכרי.

ואם טיגנן בקמח: אסור, משום בישולי נכרים (כי הקמח שאינו נאכל כשהוא חי) הוא העיקר.

דינים בעירוב תבשילין:

1. הכמות המינימאלית: כזית (ללא קשר לכמות בני הבית)
הכמות המקסימאלית: ללא הגבלה

2. סוג המאכל: ניתן להניח אפילו מאכל צלוי כבוש או שלוק. (ע"פ גירסת התוספתא והרמב"ם)

3. עבור אחרים: ניתן להניח ללא ידיעתם. (ובתנאי שהינם בתחום, וששכחו להניח ולא עשו זאת במזיד)

ברייתא

יום טוב שחל ביום שישי:

עירובי תחומין: אין מערבין.

עירובי חצרות: ת"ק: אין מערבין.
רבי: מערבין.

סיבת ההבדל:

ביר"ט אין איסור טלטול בחצרות (בניגוד לאיסור יציאה מהתחום), ולכן יכול לערב חצרות עבור שבת.

רבי אלעזר הפך את שיטות ת"ק ורבי. והלכה כרבי לאיסור